

คำวินิจฉัยของ พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวช ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๓/๒๕๔๘

วันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๔๘

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคชาติพัฒนาเพื่อรวมเข้ากับพรรคไทยรักไทยที่เป็นพรรคการเมืองหลัก

สรุปข้อเท็จจริง

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๔๗ ต่อศาลรัฐธรรมนูญ ขอให้สั่งยุบพรรคชาติพัฒนาเพื่อรวมเข้ากับพรรคไทยรักไทยที่เป็นพรรคการเมืองหลัก สรุปข้อเท็จจริง จากคำร้องและเอกสารประกอบคำร้อง ดังนี้

๑. ในคราวประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๔๗ ของพรรคชาติพัฒนา เมื่อวันอังคารที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๔๗ ได้มีมติเห็นชอบให้รวมพรรคชาติพัฒนาเข้ากับพรรคไทยรักไทย โดยให้พรรคไทยรักไทยเป็นหลักในการดำเนินกิจการทางการเมือง

๒. ในคราวประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๔๗ ของพรรคไทยรักไทย เมื่อวันอังคารที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๔๗ ได้มีมติเป็นเอกฉันท์ให้รวมพรรคชาติพัฒนาเข้าเป็นพรรคการเมืองเดียวกับพรรคไทยรักไทยที่เป็นหลัก

๓. หัวหน้าพรรคชาติพัฒนาและหัวหน้าพรรคไทยรักไทย ได้ร่วมกันแจ้งการรวมพรรคชาติพัฒนาเข้ากับพรรคไทยรักไทย โดยให้พรรคไทยรักไทยเป็นหลักในการดำเนินกิจการทางการเมือง ต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๗๓

๔. นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคชาติพัฒนาตาม มาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

ข้อกฎหมาย

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

มาตรา ๖๕ พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง

(๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน

- (๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปพร้อมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕
- (๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง
- (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ หรือ มาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่ามิเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้วให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๓๐ การรวมพรรคการเมืองอาจเป็นการรวมกันเพื่อจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองใหม่ หรืออาจเป็นการรวมเข้าเป็นพรรคเดียวกับอีกพรรคการเมืองที่เป็นหลักก็ได้

มาตรา ๓๑ ในกรณีที่การรวมพรรคการเมืองเป็นการรวมพรรคการเมืองหนึ่งหรือหลายพรรคการเมืองเข้าเป็นพรรคการเมืองเดียวกันกับอีกพรรคการเมืองหนึ่งที่เป็นหลัก ให้พรรคการเมืองที่จะรวมกันขอความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมือง

เมื่อที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมืองเห็นชอบให้รวมกันแล้ว ให้หัวหน้าพรรคการเมืองที่จะรวมกันทุกพรรคการเมืองร่วมกันแจ้งการรวมพรรคการเมืองต่อนายทะเบียน และให้นายทะเบียนดำเนินการตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้พรรคการเมืองที่รวมเข้ากับอีกพรรคการเมืองที่เป็นหลักนั้นยุบไปนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งและให้นำมาตรา ๓๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

กระบวนการพิจารณา

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งรับคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๑๒ และรับไว้พิจารณาวินิจฉัยต่อไป เมื่อวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๔๗ พร้อมทั้งแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองในฐานะผู้ร้องทราบ และส่งสำเนาคำร้องให้พรรคชาติพัฒนาในฐานะผู้ถูกร้อง และพรรคไทยรักไทยในฐานะ

ผู้เกี่ยวข้องทราบ เพื่อยื่นคำชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญ ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันรับหรือถือว่าได้รับ
สำเนาคำร้อง

หัวหน้าพรรคไทยรักไทย ยื่นคำชี้แจง ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๗ ต่อศาลรัฐธรรมนูญ
สรุปได้ว่า หัวหน้าพรรคไทยรักไทยและหัวหน้าพรรคชาติพัฒนาได้ร่วมกันแจ้งการรวมพรรคการเมือง
ทั้งสองเข้าด้วยกัน ต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง ตามมติที่ประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๔๗
ของพรรคไทยรักไทย เมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๔๗ ที่มีมติเป็นเอกฉันท์ให้รวม
พรรคชาติพัฒนาเข้าเป็นพรรคการเมืองเดียวกับพรรคไทยรักไทยที่เป็นหลัก และตามมติที่ประชุมใหญ่
วิสามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๔๗ ของพรรคชาติพัฒนา เมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๔๗ ที่มีมติ
เห็นชอบให้รวมพรรคชาติพัฒนาเข้าเป็นพรรคการเมืองเดียวกับพรรคไทยรักไทย โดยให้พรรคไทยรักไทย
เป็นหลักในการดำเนินกิจการทางการเมือง ตามนัยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๗๗ การที่นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ
มีคำสั่งยุบพรรคชาติพัฒนา ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง พรรคไทยรักไทยไม่ได้แย้งหรือคัดค้านคำร้อง
ของนายทะเบียนพรรคการเมืองที่ยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญ ให้สั่งยุบพรรคชาติพัฒนาเพื่อรวมเข้ากับ
พรรคไทยรักไทย โดยมีพรรคไทยรักไทยเป็นหลักในการดำเนินกิจการทางการเมืองแต่อย่างใดทั้งสิ้น

หัวหน้าพรรคชาติพัฒนา ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๗
พร้อมเอกสารประกอบต่อศาลรัฐธรรมนูญ สรุปได้ว่า พรรคชาติพัฒนาได้มีการประชุมคณะกรรมการ
บริหารพรรคชาติพัฒนา ครั้งที่ ๒๐/๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๔๗ และครั้งที่ ๒๑/๒๕๔๗
เมื่อวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๔๗ โดยที่ประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคชาติพัฒนาได้มีมติ
กำหนดให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๔๗ ตามข้อบังคับ
พรรคชาติพัฒนา พ.ศ. ๒๕๔๑ เพื่อพิจารณาการยุบพรรคชาติพัฒนารวมเข้ากับพรรคไทยรักไทย
และที่ประชุมใหญ่วิสามัญพรรคชาติพัฒนา ครั้งที่ ๑/๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๔๗ ได้มีมติ
เสียงข้างมากให้ยุบพรรคชาติพัฒนาเข้ากับพรรคไทยรักไทย โดยให้พรรคไทยรักไทยเป็นหลักในการดำเนิน
กิจการทางการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑
หมวด ๕ เรื่องการรวมพรรคการเมือง มาตรา ๗๐ และมาตรา ๗๑ ส่วนพรรคไทยรักไทยได้จัด

ประชุมวิสามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๔๗ ได้มีมติเป็นเอกฉันท์ให้รวม
พรรคชาติพัฒนาเข้าเป็นพรรคการเมืองเดียวกับพรรคไทยรักไทยที่เป็นหลัก ต่อมาเมื่อวันที่ ๑ กันยายน
๒๕๔๗ หัวหน้าพรรคชาติพัฒนาและหัวหน้าพรรคไทยรักไทย ได้ยื่นหนังสือแจ้งต่อนายทะเบียน
พรรคการเมือง ถึงการรวมพรรคทั้งสองเข้าด้วยกัน โดยให้พรรคไทยรักไทยเป็นหลักในการดำเนิน
กิจการทางการเมือง ตามมติของที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองทั้งสองพรรคตามพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๗๓ วรรคสอง การที่นายทะเบียน
พรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคชาติพัฒนา ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง
พรรคชาติพัฒนาไม่ขอคัดค้านแต่อย่างใด โดยพรรคชาติพัฒนาขออ้างเอกสารตามที่นายทะเบียน
พรรคการเมืองใช้อ้างอิงต่อศาลรัฐธรรมนูญ รวมทั้งขอส่งข้อบังคับพรรคชาติพัฒนา พ.ศ. ๒๕๔๑
เพิ่มเติมและขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดให้ตั้งยุบพรรคชาติพัฒนาตามคำร้องของนายทะเบียน
พรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕
วรรคสอง ทั้งนี้ ได้ส่งหนังสือที่ ชพน. ๓๓๒/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๗ เรื่อง
ขอความอนุเคราะห์พิจารณากรณีการยุบรวมพรรคเป็นกรณีพิเศษ

คำวินิจฉัย

พิจารณาตามข้อเท็จจริงที่นายทะเบียนพรรคการเมืองเสนอว่าพรรคชาติพัฒนาขอให้ตั้งยุบ
เพื่อรวมเข้าเป็นพรรคการเมืองเดียวกันกับพรรคไทยรักไทยที่เป็นหลัก ที่ประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่
๑/๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๔๗ ของพรรคชาติพัฒนามิมีมติเห็นชอบให้พรรคชาติพัฒนา
รวมกับพรรคไทยรักไทย โดยให้พรรคไทยรักไทยเป็นหลักในการดำเนินกิจการทางการเมือง และ
ที่ประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๔๗ ของพรรคไทยรักไทยมีมติ
เป็นเอกฉันท์ให้รวมพรรคชาติพัฒนาเข้าเป็นพรรคการเมืองเดียวกับพรรคไทยรักไทยที่เป็นหลัก
ต่อมาหัวหน้าพรรคชาติพัฒนาและหัวหน้าพรรคไทยรักไทยได้ร่วมกันแจ้งการรวมพรรคการเมืองทั้งสอง
ต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๔๗ เห็นว่ามีการดำเนินการเป็นไป
ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๗๓ กรณี

จึงมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคชาติพัฒนาได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๓)

อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง จึงให้ยุบพรรคชาติพัฒนา

พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวช
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ